

FAGOPPGAVE

Tema: Den profesjonelle førskolelærer

Barns medvirkning

Utarbeidet av:

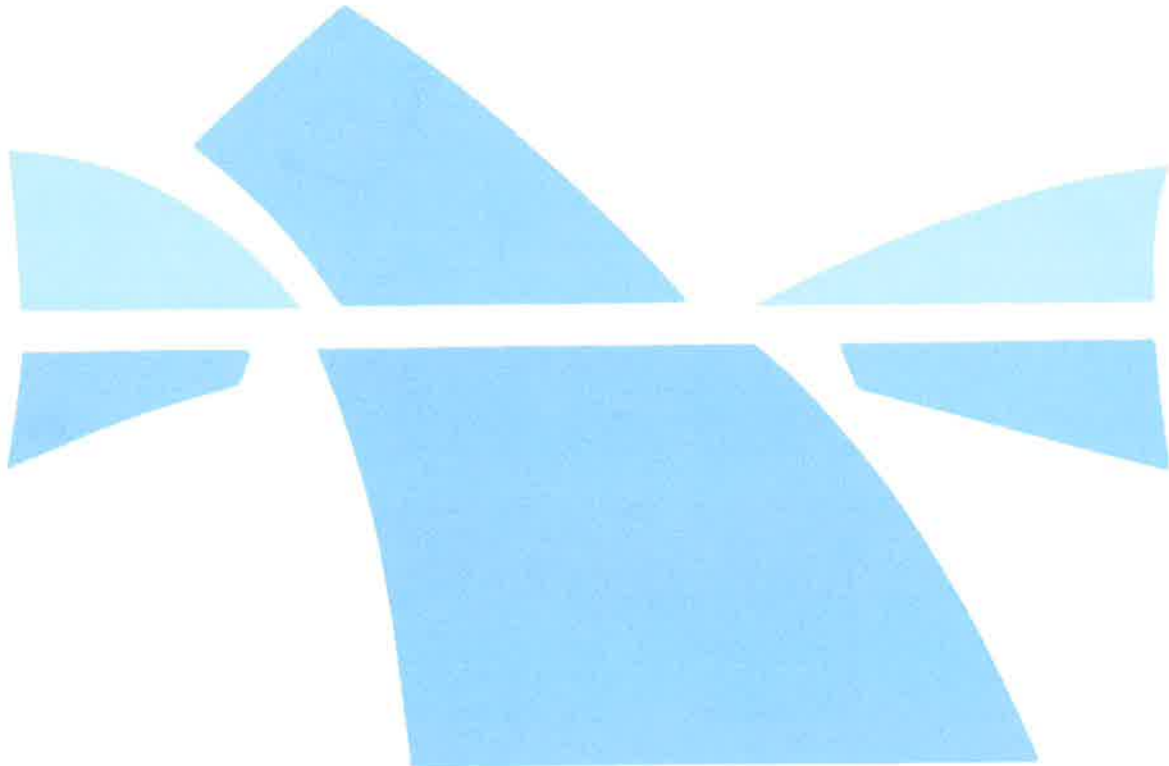
Kirsten-Marie Aune

Studium:

Førskolelærerutdanning, deltid, kull 2008, Nesna

Innlevert:

Høst 2011

Innhold

1.0	Innledning.....	2
1.1	Begrepsavklaring i forhold til problemstilling	3
1.2	Fagligståsted.....	3
2.0	Teori.....	4
2.1	Medvirkning.....	4
2.2	Motivasjon	7
2.1.1	Maccoby`s teori om motivasjon.....	7
3.0	Metode.....	8
3.1	Valg av metode.....	8
3.2	Anonymitet og personvern	9
4.0	Presentasjon av informanter.....	9
5.0	Intervjuresultater og tolking	10
6.0	Drøfting	14
7.0	Avslutning	17
	Litteraturliste.....	20
	Internett	20
	Vedlegg 1.....	21
	Vedlegg 2.....	22

1.0 Innledning

Jeg har i løpet av de årene jeg har studert ved høyskolen i Nesna lært mye om det å jobbe med barn og ta barn på alvor. Min jobb i barnehage har latt meg se i praksis det jeg har lært gjennom å studere selv og være på forelesninger. Ut fra min tidligere jobberfaring og engasjement i ulike fora har det vært noe som har opptatt min oppmerksomhet og det er medvirkning. Det har vist meg hvor viktig det er å kunne ta egne valg, stole på seg selv og de valg en tar. For at mennesker skal tørr å stole på seg selv og komme med sine syns punkter og meninger så er det viktig at barna kan dette allerede i barnehagen. Dette har også betydning for barnas hverdag her og nå også for at barna skal kunne ha innflytelse på sin egen hverdag.

Siden jeg mener dette er ett tema som er viktig for barna i barnehagen har jeg valgt å skrive om barns medvirkning i min fagoppgave som er en del av eksamen i pedagogikkfaget siste året på førskolelærer studiet. Jeg ønsker i min oppgave som har hovedtema: den profesjonelle førskolelæreren å se litt på hva førskolelæreren gjør i personalgruppa for at barns medvirkning skal bli en del av hverdagen. Så da kom jeg fram til at den problemstillingen var passende for mitt tema: **Hvordan jobber førskolelæreren med personalgruppa for at barns medvirkning skal være tilstede i barnehagehverdagen?**

I denne oppgaven kommer jeg til å skrive litt om hva barns medvirkning er og hva som skal til for at dette skal bli en del av hverdagen. For å kunne prøve å finne svar på min problemstilling har jeg valgt å ta utgangspunkt fra rammeplan og temaheftet som er utarbeidet i tilknytning til den. Fokuset har da vært voksenrollen og hvordan jobbe med dette i personal gruppa. Skal en kunne jobbe med ett tema slik så er motivasjon viktig så dermed har jeg hørt litt med førskolelærerne om hva de gjør for å motivere resterende personalet. Dette for min forståelse er at hvis en skal kunne jobbe med barns medvirkning og la dette bli en naturlig del av hverdagen må en ha en felles forståelse av hva dette er og jobbe med dette i felleskap. Motivasjon er viktig for å få drivkraft til å ønske å lære mer og utvikle seg. I oppgaven har jeg valgt å ta med Maccoby's teori om motivasjon. Dette gjør jeg fordi han ser på mennesket som enkelt individer og at alle har ulikt behov for motivasjon.

Mitt valg av metode er intervju med kvalitative metode så jeg forklarer litt metode før jeg går over på å analysere, tolke og drøfte intervjuene. Til slutt vil jeg komme med en avslutning som svarer til problemstillingen min.

1.1 Begrepsavklaring i forhold til problemstilling

Jeg ser at det er viktig å jobbe med begrepet barns medvirking og få avklart dette og la hele personal gruppa få en innsikt i hvordan dette skal brukes i hverdagen. Når en jobber aktivt med det så blir dette en naturlig del av barnehage dagen. Med barnsmedvirking legger jeg deltagende og det å ha noe å si og blir hørt være en del av. Det vi si at barna skal bli sett og hørt i barnehagehverdagen. Dette for at barna skal kunne ha en følelse av å kunne ha frihet til å uttrykke seg på sin måte.

Som førskolelærer har jeg i denne oppgaven valgt å ha både styrer og pedagogisk leder med i forhold til jobben med personalgruppen som er alle som er ansatt i en barnehage som jobber opp mot barna.

1.2 Fagligståsted

Min er erfaring fra før av er at jeg er utdannet som barne- og ungdomsarbeider 2003 og har jobbet 1 år ved en barneskole og 7 år i barnehage etter endt fagprøve. Jeg har også 1 fosterbarn på 5 år. 4 av årene jeg har jobbet i barnehage har jeg jobbet som ekstraressurs for barn med særskilte behov og 2 av årene har jeg jobbet som pedagogisk leder, 1 år som fagarbeider. Utover dette har jeg jobbet med funksjonshemmede ungdommer ved å være støttekontakt og jobbe på avlastningsbolig. Jeg har vært engasjert på fylkes nivå både i ungdomsutvalget i LO Nordland og Ungdomsutvalget i Fagforbundet Nordland.

I de ulike yrkene og engasjementet i fagbevegelsen er det viktig å ta vare på medvirking fra ulike hold. Dette har jeg sett verdien av og det er da viktig å kunne bruke dette aktivt i barnehagehverdagen for å gi barna en følelse av at de blir hørt og det de har å bidra med er viktig for deres hverdag. Det vil være grunnlaget for å tørre å komme med sine synspunkter videre i livet.

2.0 Teori

2.1 Medvirkning

I følge lov om barnehage § 2 som omhandler barnehagens innhold fastsetter departementet en rammeplan som skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver. Det vil si at alle som jobber en barnehage skal forholde seg til rammeplan og det som står skrevet der.

(Internett 2)

I følge rammeplan for barnehage skal alle barnhager ha fokus på barns medvirkning og det vil si at de skal ha mulighet til å si sin mening om alt som vedrører barnet. Barnets meninger skal bli lagt vekt på. Alder og modningsnivå hos det enkelte barnet har betydning på hvor omfattende og hvor stor grad barnet kan medvirke og på hvilken måte. Barna har ulike uttrykksformer ut fra alder og modningsnivå. Dette må personalet være beviste på og ta tak i og la barna komme med sine tanker og følelser uansett alder. Personalet skal møte barna med forståelse og respekt for deres meninger. For at barns medvirkning skal komme til syne i hverdagen må det være godt planlagt og rom for lytting og samtaler med barna. Det er like viktig å tolke kroppsspråk og estetiske uttrykk som det å høre på det verbale språk. De voksne må være tydelige og ansvarsfulle slik at barna føler seg sett og hørt (RP, 2006)

Som ansatt i en barnehage er en forpliktet til å forholde seg til rammene som ligger i rammeplan for barnehage. Dette gjelder alt personalet i en barnehage. (RP, 2006)

I følge FN'S barnekonvensjon skal barna ha mulighet til å gi uttrykk for sine synspunkter:

Artikkel 12

1. Partene skal garantere et barn som er i stand til å gjøre danne seg egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse synspunkter i alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

(internett 1)

Artikkel 12 i FN's barnekonvensjon omhandler barnas rett til å bli hørt og sett i forhold til sine synspunkter. Dette kan tolkes slik at barn skal kunne ha sin medbestemmelses på alt som vedrører barnet og barnets handlinger. Barnet kan da bli ansvarlig gjort på områder som det

ikke er klar til å ta ansvar for enda, og voksenpersonene kan ha frita seg ansvaret. Det er ikke dette som er meningen bak artikkel 12, men at barn skal få støtte og veiledning av de voksne til å være med på å påvirke der det er naturlig i forhold til alder og modningsnivå hos hvert enkelt barn. (Kjørholdt, 2010)

Barn skal kunne delta aktivt i alt som vedrører barnet selv og dets hverdag. For å kunne la dette bli en del av hverdagen er det viktig at de voksne som er sammen med barnet har reflektert sammen og kan gi barna en god støtte og veiledning når de kommer med sine ytringer og synspunkter. (Strandbu, 2011)

Med medvirkning så legges det at det er å ha ett ord med i laget, finger med i spillet og være deltagende. Det vil si at enn er en av de som deltar for å utvikle eller er med på å ta avgjørelser mens det er noen andre som er lederen. Medvirkning kan ikke bare knyttes til gitte tidspunkt. Dette for det er en del av hverdagen og de voksne skal kunne vise forståelse for hvert enkelt barn i løpet av dagen og skal la barna komme med sine synspunkter uansett hva det gjelder. Barna skal føle at deres synspunkter blir hørt og at det er rom for at alle skal kunne si noe og gi uttrykk for sine meninger og deres side av saken. (Bae mfl., 2006)

Det er viktig og la barna får ansvar ut fra alder og modenhet og ikke la de ta ansvar der dem ikke er moden nok til det. Barna skal da slepp å ta de avgjørelser de ikke er skikket til å ta. I en barnehage er det da viktig at en personal gruppe er enig og har reflektert over dette slik at de kan hjelpe og støtte barna i de valgene og de synspunktene barna har. Og det å kunne gi dem råd og veiledning på noen områder. Enkelte områder er det personalet som vet barns beste som bestemmer hva som er best i den enkelte situasjon. Det er her viktig å se på alder, men viktigst er det å se på modenheten til det enkelte barn. (Bae mfl., 2006)

I følge lov om barnehager står det:

§ 3. Barns rett til medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

(internett 2)

For å kunne gi barna det som står i barnehage loven så må en være en tilstedeværende voksen som gir barna mulighet til å komme med sine uttrykk og synspunkter på ulike måter. Det er viktig med tilstedeværende voksen der de er interessert i barns ønsker og interesser. Voksne som viser interesse for barns ønsker gjør dette med hele kroppen ikke bare med muntlig aksept. For at barns medvirkning skal bli synlig i hverdagen er det viktig med godt forarbeid og planlegging og at personalet har en felles forståelse for hva som ligger i begrepet. Dette innebærer en god oppfølging fra ledere og kontinuerlig jobbing med dette tema slik at alle har en felles forståelse og kan utøve jobben i fellesskap. For å komme dit er det viktig med holdnings endringer og motivasjon til utvikling hos hele personalgruppa. (Nordli 2010)

Barna har rett til medvirkning på sin hverdag. De kan gjøre dette helt fra de er født og det er da viktig at barn blir lyttet til og tolket ut fra alder og modning. Diskusjoner rundt tema som barns medvirkning kan fort oppstå på hvordan en skal ivareta dette i hverdagen. Det vil si at en kan møte på ulike synspunkter og meninger på hva det innebærer og ha barnas medvirkning i fokus det er da viktig å ha reflektert og diskutert på forhånd med de ansatte hvordan dette skal utøves. For at voksenpersonene som er rundt barnet skal klare å forstå barnet må en ha en interesse for at dette skal gjøres og at barnas meninger og synspunkter har betydning for hverdagen deres. (internett 3)

Barn har en rett til å medvirke på sin egen hverdag og får at dette skal kunne være mulig er det viktig at personalet har en felles forståelse på hva barns medvirkning er. Dette tar utgangspunkt i personalets selvforståelse og holdninger til barn. Det har vært en endring i synet på barn og barnets deltakelse i hverdagen de siste årene. Det er blitt fokus på at barna er selvstendige individer som skal ha medvirkning på sin hverdag. Dette har gitt barnehagen en utfordring for å kunne snu synet på barnet. Nå skal barnet være likeverdige aktører og subjekter og dette gir utfordring til personalet som oppdragere og omsorgspersoner. Barna krever forklaring og tid til forståelse så det er viktig at de voksne som er rundt barna tar seg tid og lar barnas undring komme i fokus. (Bae, m.fl. 2006)

2.2 Motivasjon

Det er ulike måter å skape motivasjon og engasjement i en personalgruppe. Det er viktig å vite hvordan en kan gå fram for å få med seg alle. Som for eksempel barns medvirkning som det står i rammeplan at barnehagen skal ha med i hverdagen. La da alle ansatte føle seg deltagende i en prosess for å få motivasjon for videre jobb med det enkelte tema. Det vil skape læring og kompetanseutvikling hos den enkelte. For å skape motivasjon til jobb med ett enkelt tema er det viktig å la alle komme med sine synspunkter og kunnskaper før en starter veien videre. Det vil si at en kan gi alle en mulighet til å delta med sitt og de bidrar da med ulik kompetanse.(Gotvassli, 2004)

2.1.1 Maccoby`s teori om motivasjon

Slik jeg tolker boken til Gotvassli så mener Maccoby at det har vært en utvikling hos mennesket, og at det er andre behov som gir motivasjon nå enn det var før. Dette har Maccoby sett på i forhold til hva som må til får å skape motivasjon hos den enkelte. Han mener det er viktig å gi selvutvikling, selvbestemmelse, mening og verdighet or å skape motivasjon hos det ”nye” mennesket. (Gotvassli, 2004)

I sin teori har han brukt 5 ulike sosiale karaktertyper:

- *Klar og tydelig ledelse når det gjelder ansvar og tilbakemelding i arbeidet*
- *Muligheter for utfordringer og utvikling*
- *Økt interesse for arbeidets innhold*
- *Teamarbeid kombinert med personlig utvikling*
- *Rettferdig og meningsfull belønning*
- *Begrunnelser, informasjon, bli tatt med på råd, må vite hvorfor*

(Gotvassli, 2004 s. 189)

Mennesker har ulikt innslag av disse karakterene. Det vil si at samsvarer miljøet med de karakterene som er dominerende så vil det skape motivasjon hos den enkelte. Samsvarer det ikke vil det gi umotiverte mennesker og skape frustrasjon. Dette er nok en konsekvens av at arbeidstakere i dag er velutdannede og har krav til sitt arbeid. Arbeidstakere ønsker å bli tatt på alvor og gitt mulighet til personlig utvikling og kunne utvide sine muligheter. (Gotvassli, 2004)

3.0 Metode

Metode er en måte å ta tak i ett problem eller en påstand for å finne en løsning på dette.

Vilhelm Aubert har definert metode slik:

”...en framgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder.”

(Dallan, 2007 s.81)

Det er ulike metoder en kan bruke for å kunne få undersøkt det en ønsker. Grunnen til at en velger den ene metoden foran den andre er at en mener en metode kan gi bedre svar på akkurat den enkelte problemstilling og undersøkelsen. Det er to ulike metoder jeg ønsker å presentere her og det er kvantitativ metode og kvalitativ metode.

Kvantitativ metoden er en måte å innhente opplysninger på som gjør at de er målbare. Det vil si at en kan bruke resultatet til å finne prosent eller gjennomsnitt. Innen for denne metoden så er det gjerne mange som blir stilt samme spørsmål og de blir gitt alternativer til svar. Dette for å kunne lett gjøre svarene regnbare. (Dallan, 2007)

Kvalitativ metode for de spørsmål som en ønsker svar på i dybden. Det vil si at en innhenter opplysninger fra få parter og en får utfyllende svar fra alle. Her kommer synspunkter og meninger til den enkelte informant synlig frem. (Dallan, 2007)

3.1 Valg av metode

Jeg har valgt intervju og en kvalitativ metode til min oppgave. Dette for jeg ønsker å gå i dybden på det jeg undersøker. Intervju var det jeg synes passet best for denne undersøkelsen og det er fordi jeg da kunne komme med oppfølgingsspørsmål om det var noe som var uklart. For å kunne få svar på min problemstilling så har jeg laget en intervjuguide der jeg har laget meg noen spørsmål slik at jeg kan få informasjon om det jeg ønsker.

Mine valg for intervju objekt har falt på to pedagogiske ledere og to styrer dette for jeg ønsker å finne ut om hvordan de jobber med barns medvirkning på ulike nivå i barnehagen.

Intervjuene jeg hadde var med en og en. Dette for å kunne konsentrere meg om den ene og få mest mulig informasjon fra hver enkelt. Dette gir meg ett helhets inntrykk av hvordan de jobber i to ulike barnehager.

3.2 Anonymitet og personvern

Å sikre anonymitet for den enkelte kan være avgjørende for om han/hun ønsker å stille seg som informant til ett forskningsintervju. Dette for at det ikke skal kunne bringes tilbake til personene om hva som er blitt svart i intervjuene. Når intervjuene skal publiseres i oppgaven er det da mulig og bruke koder for å forklare hvilken posisjon den enkelte har. I lagring av informasjon er det da viktig å ha navn på barnehagen og informanter avskilt fra svarene som blir gitt. (Dallan, 2007)

I forhold til dette har jeg valgt å ha koder på mine notater fra intervjuene samt også i oppgaven. Dette for at det ikke skal kunne være mulig å plukke ut hvem som har gitt meg informasjonene jeg nå sitter med.

4.0 Presentasjon av informanter

Jeg var i to kommunale barnehager og gjorde intervju. Barnehage A er en 3 avdelings barnehage med 4 pedagogiske ledere og en styrer. Barnehage B er enn 1 avdelings barnehage med 2 pedagogiske ledere der de deler styre med 2 andre barnehager.

Mine informanter var styrerne i de ulike barnehagene og 1 pedagogisk leder i hver. Jeg kommer til å bruke forkortelser videre i oppgaven der S er for styrer og P er for pedagogisk leder og merker med A eller B for å markere hvilke barnehage de tilhører.

S A: kvinnelig styrer, hun var ferdig som førskolelærer I 1990 og jobbet som pedagogisk leder frem til høsten 1997. Har jobbet som styrer i 14 år nå.

P A: Kvinnelig pedagogisk leder som var ferdig som førskolelærer i 2000 og har jobbet som pedagogisk leder siden da.

S B: Kvinnelig styrer som var ferdig som førskolelærer i 2001. Hun har erfaring som lærer i 1 år før hun startet i barnehage i 2002 og jobbet som pedagogisk leder frem til 2007. Høsten 2007 startete hun i jobb som styrer som er en stilling som hun fortsatt innehar.

P B: kvinnelig pedagogisk leder som jobber i en avdelings barnehage og var ferdig som førskolelærer i 2010, før det jobbet hun i barnehage fra 2006.

5.0 Intervjuresultater og tolking

1. Hva legger du i begrepet barns medvirkning?

SA: Barna skal ha innvirkning på barnehagehverdagen sin og det som opptar barnet i lek. Hvis det er noe som de er opptatt av så skal de kunne få gjøre dette i barnehagen. Dette går på å gripe fatt i barns nysgjerrighet i her og nå situasjonene. Det handler om å ha fokus på enkelt barnet samtidig som en skal ta hensyn til hele gruppa. Barna kan ikke være med på å bestemme alt, men det er da barnets beste som personalet da må se på.

PA: Barna får gjøre det de ønsker innen for gitte rammer og legge til rette for at barna kan gjøre det de ønsker så langt det lar seg gjøre.

SB: Det som er viktig er at de voksne ser barnas behov og gir de impulser på hva de kan gjøre og bli interessert i. Det er viktig å ha materiellet som barna kan leke med tilgjengelig så de kan velge selv hva de ønsker å gjøre.

PB: Viktig å ta tak i her og nå situasjonene slik at barna føler de blir hørt og får utvikle sine interesser. Hva barna ønsker å ha på maten er en menneskerett og ikke noe som går inn under barns medvirkning.

Svarene er ikke like fra de ulike partene. Jeg ser det slik at det er ulikt fokus på hvordan en ser på barns medvirkning. Noen ser på det som er materielt i barnehagen at det er viktig at det er tilgjengelig hele tiden og at barna blir møtt med det som er der. Andre tenker at det er å gripe

her og nå situasjonene som er viktig. Det er viktig å la barns undring og tanker komme frem i hverdagen og la barna bli tatt på alvor.

2. Hvordan brukes rammeplan i personalgruppen til å belyse barns medvirkning?

SA: Alle skal oppdatere seg selv og det har de tid til. Assistentene har 1 time i uken til dette, men det prioriteres litt bort.

PA: Den er lest og brukes til periode plan men lite i personal gruppa, det er tiden som ikke strikker til.

SB: Rammeplan brukes i fagteam og styrer team, pedagogiske ledere går gjennom hvert enkelt kapittel og da også barns medvirkning.

PB: Den brukes men ikke konkret.

Barns medvirkning som det står om i rammeplan er ikke brukt så mye i disse barnehagene. Det vil si at det er hver enkelt sitt ansvar å oppdatere seg, men det blir ikke fulgt opp av pedagogiske leder eller styrer slik at alle kan ha mulighet til å diskutere temaet. Det er satt av tid i utgangspunktet til at alle skal kunne lese og oppdatere seg. Denne tiden faller ofte ut fordi det er andre ting som blir gjort i stede.

3. Hvordan er temaheftet om barns medvirkning blitt brukt og brukes for å få personalet til å fokusere og forstå barns medvirkning?

SA: Heftet finnes i barnehagen men er usikker på om disse blir brukt.

PA: Det blir ikke brukt.

SB: Det har vært brukt mye da det var nytt. Alle var interesserte og nysgjerrige på å finne ut hva var dette med barns medvirkning. Brukes i fagteam for å kunne avklare voksen rollen i lek.

PB: Heftet brukes mye. Måten det blir brukt på er at det blir lest og reflektert rundt det som står i heftet. Fokuset har vært å ta barn på alvor og sette barna i fokus. Assistentene leser i heftet og det blir diskutert/reflektert rundt dette på base møter og i hverdagen.

Barnehagene har her ulikt ståsted på hvordan temaheftet blir brukt. Barnhage A har ikke noe fokus på å bruke temaheftet slik at alle ansatte kan ha ett felles syn på barnsmedvirkning. Barnhage B har brukt og bruker heftet fortsatt slik at det kan bli brukt til å drøfte/reflektere rundt temaet barns medvirkning. De har satt av tid på møter slik at alle kan delta og komme med synspunkter og tanker rundt temaet.

4. Hvordan bruker dere refleksjon som metode for å kunne forstå barns forskjellige uttrykksformer?

SA: De ansatte tar refleksjons runder på dette når det er pedagogisk leder møter og base møter.

PA: Refleksjon blir brukt på basemøter der alle som jobber på basen kan komme med sine refleksjoner.

SB: samtaler og refleksjon på basemøter, pedagogisk leder møter og møllesamtaler (utviklings samtaler av den enkelte ansatte). Det blir brukt videre i planleggingsarbeidet for den enkelte barnegruppe.

PB: Reflekterer litt i det daglige og bruker tid på basemøter for å kunne se litt på hvordan hvert enkelt barn er og hvordan de uttrykker seg og blir forstått og tolket.

Her ser jeg at det er likt mellom barnehagene og at de bruker tid på ulike møter slik at alle kan være deltakende. De ansatte må da tenke gjennom hvordan barna blir sett og hørt før de kan

reflektere over dette. Det vil si at de må være observante og sette seg inn i det enkelte barns situasjon og klare å se hvordan dem uttrykker seg ut fra deres alder og modenhet.

5. På hvilken måte motiveres personalet til å fokusere på barns medvirkning?

SA: Alle skal ha tid til oppdatering av seg selv og her kan det bli krevd at det skal leses artikler som blir fremlagt slik at de kan diskuteres og reflekteres rundt i felleskap i ettertid.

PB: Personalet motiveres ved at det blir diskutert og reflekteres på basemøter og alle på basen har mulighet til å komme med sine tanker om tema.

SB: Personalet er motiverte og kreative, men for å bevare denne motivasjonen så lages det prosjekt, kurs og at alle for delta og komme med sine erfaringer.

PB: viktig med positiv tilbakemelding når en har gjort noe som er bra. Personalet er med på planarbeid og refleksjoner i tilknytning til dette.

Motivasjon er viktig å opprett holde slik at en hele tiden jobber med temaet. Barnehagene er opptatt av at alle skal kunne delta og la dem komme med sine synspunkter og alle ansatte skal kunne ha personlig utvikling og kompetanseheving. Det vil de gjøre på ulik måte og det er å ha kurs, prosjekt jobbing og artikkel lesing som kan føre til refleksjon og diskusjon.

6. Når blir det jobbet med barns medvirkning i personal gruppa og på hvilken måte?

SA: Det blir jobbet kontinuerlig med dette, på planleggingsdager, møter, fagteam og det kreves at assistentene skal bruke 1 time i uken på lese tid og her skal det også lese og sette seg inn i det med barnsmedvirkning slik at det kan reflekteres med de andre i ettertid.

PA: På ulike møter som basemøter, personalmøter og i det daglige. Det har vært brukt en del tid på å snu tanker til de ansatte. Det har vært ved samtaler og refleksjon sammen med alle ansatte.

SB: Det er viktig og hele tiden minne de ansatte på dette og la dem få diskutere og reflektere. Det blir gjort i fagteam, pedagogisk leder møter, møllesamtaler og i ledergruppa.

PB: Ikke noe spesielt avsatt tid. Det diskuteres og reflekteres litt på møter og i det daglige.

Barnehagene har likt fokus på at det skal brukes møter og tid til refleksjon. De møllesamtaler som de har fokus på utvikling til den enkelte ansatte. Her blir det brukt tid på barns medvirkning og hvordan en skal jobbe med dette i det daglige. På en av basene har de ikke avsatt noe fast tid til dette men de reflekterer på møter ved behov og tar det i det daglige i barnehagen.

6.0 Drøfting

Barns medvirkning er noe som kom inn med rammeplan for barnehage i 2006, det vil si at når barnehagene fikk denne ble det viktig å sette seg inn i dette og la alle få en innføring i hva er blant annet barns medvirkning. Ut fra hva dem har gjort her så ser jeg at mine informanter har ulikt syn på barns medvirkning og dette ligger til grunne for å kunne jobbe med temaet i barnehagen. For at de skal kunne ha en felles forståelse så kan dem bruke rammeplan for å få en forståelse av hva det innebærer. Det vil si at de kan også bruke temaheftet som Berit Bae har vært med å utarbeide. I følge lov om barnehage så skal alle som jobber i barnehage forholde seg til rammeplan og det kan da være greit og bruke temaheftene. I følge temaheftet og rammeplan er barns medvirkning det at barna skal kunne være med på å si noe om sin hverdag og det som angår barnet. FN's barnekonvensjon sier at barn har rett til å komme med uttrykk og synspunkter på alt som vedrører barnet. Den sier også at det er viktig å ta hensyn til barns alder og modningsnivå. Det er dermed viktig og ha dette klart før en begynner å jobbe videre med tema. Det å skape en felles forståelse er viktig for hvordan en jobber med barns medvirkning. Dette kan en gjøre på møter og samtaler med personalet i den enkelte barnehage.

Barnehagene ser på barns medvirkning på litt ulikt syn. Noen mener det går mye på det materielle som er i barnehagen. Det vil si de har fokus på at barna skal kunne ha tilgang på alt

som er der og det skal være synlig for dem hva som er tilgjengelig til en hver tid. Barna skal få bli introdusert for nye leker og aktiviteter som er kommet til barnehagen. Mens den andre har mest fokus på enkelt barnet og ønsker å se på hva dem ønsker og har av meninger. De ønsker å ta barn på alvor for at de skal føle seg som likeverdige parter som personalet i hverdagen. Det er barns tid og de skal ikke bestemme hele dagen men en skal ha fokus på dem og la dem bidra og komme med synspunkter på det som angår dem. Ønsket er at de skal kunne stoppe opp i hverdagen og kunne skyve planer litt bort for å la barns oppmerksomhet altså det barna er opptatt av komme i fokus. De har ulikt hovedfokus men det sier ikke at de ikke jobber med begge deler i begge barnehagene. Som i følge Bae så er det viktig å la barna få komme med sine ytringer og meninger i det som angår dem. Ut fra teorien jeg har lest så ser jeg at det er viktig å ha fokus på begge deler og det å jobbe med personalet for å få fokuset dit en ønsker i den enkelte barnehage kan gjøres på ulike måter.

I starten da Rammeplan for barnehage (2006) kom brukte de mye av tiden på å lese og reflektere over hva er dette og hvordan forstå barns medvirkning. Temaheftet om barns medvirkning som det da står mye om hva og hvordan en kan jobbe ble mye brukt i starten, men blir mindre brukt nå. For å kunne motivere de ansatte kan dette være en fin måte og la noen sette seg inn i temaet. Slik at det kan diskuteres og reflekteres over i ettertid med hele personalgruppa. Som Strandbu skriver i sin bok er det viktig at personalet reflekterer og setter seg inn i temaet og gir barn en mulighet til å få støtte og veiledning i forhold til sine synspunkter og ytringer. Får å ha en felles forståelse er det da bra med tydelige ledere som tar tak i temaet og gir motivasjon til resten av personalgruppa. Slik jeg ser det er det i de to barnehagene jeg har vært og gjort mine undersøkelser vært mye fokus på dette temaet med det samme ny rammeplan for barnehage kom i 2006 og hvordan en skal jobbe. Nå kan det være satt av tid til å gjøre dette men ikke alltid det blir fulgt opp av pedagogiske ledere. Det blir satt lite krav til assistenter og fagarbeidere til at de skal sette seg inn i stoffet som er en forutsetning til at de skal kunne delta i refleksjon i ettertid.

For å kunne jobbe med barns medvirkning er det viktig å ha materiell som sier noe om hva en skal ha fokus på og det er da rammeplan som en skal forholde seg til. Denne skal brukes aktivt i barnehagen av alle ansatte. Det er viktig å kunne ha avsatt tid til jobb med barns medvirkning. Har rammeplan blitt brukt aktivt har kanskje vært flere diskusjoner og refleksjoner rundt tema. Det krever også god planlegging å skal klare å ha fokus på dette og slik jeg ser det er det lett at de ikke følger sine planer ved at det er i utgangspunktet satt av tid

til planlegging/oppdatering for assistenter i arbeids tiden. Dette er en fin ordning hvis den fungerer, for da har alle muligheter til å oppdatere seg og sette seg inn i ulike tema og oppgaver som det er fokus på i hverdagen. Pedagogiske ledere og styrer kunne ha motivert sine ansatte slik at de har ønsket å sette seg inn i barns medvirkning. Alle får mulighet på ulike arena til å ta opp sine synspunkter og sitt syn på dette og det er i følge Maccoby`s teori viktig at alle for komme med sine synspunkter. Her er det da viktig å ta tak i hvordan de ulike menneskene er og hva det er som driver den indre motivasjonene hos menneskene. Dette for å la alle få sin måte å kunne sette seg inn i stoffet på og la dem bidra med sine syns punkter. I de barnehagene jeg har vært i har det vært slik at pedagogiske ledere eller styre har satt lite krav til det øvrige personalet om at de skal oppdatere seg. Selv om det er gitt artikler og skriv om barns medvirkning så har det ikke vært fulgt opp i ettertid. Maccoby sier at det er ulikt hvordan vi ønsker å tilegne oss kunnskap og det er nok riktig så det har kanskje vært greit da å la alle få komme med sine ønsker for å lære noe nytt. Det kunne vært gitt tema og avgrense området til noe spesielt så kunne alle ha kunnet finne sin måte og tilegne seg denne kunnskapen før den skulle vært reflektert over i felleskap i etter tid. Kanskje har det da vært lettere for assistentene og kunne ta tak i temaet og se på hva er det den enkelte ønsket å fornye seg på og trengte mer kunnskap om. Selv om det også kan bli gitt ut artikler men da er det viktig at dette blir brukt og fulgt opp i felleskap i etter tid. Refleksjon er viktig for videre utvikling av barnehagen.

Det er viktig med godt forarbeid og planlegging for at hele personalegruppa skal ha en fellesforståelse for hva dette innebærer. Ut fra hva barnehagene jeg har vært i kontakt med gjør er det slik at de bruker refleksjon rundt hvert enkelt barn i ulike møter og samtaler i det daglige. For at dette skal fungere er man nødt til å ha en kontinuitet i jobben med tema og inkludere nye ansatte for at alle skal ha en felles forståelse slik at de kan utøve jobben i felleskap og lar barna se på personalet at de er virkelig interessert i la barna medvirke. Som det står i rammeplan skal barna ha mulighet til å medvirke ut fra sitt utviklings og modningsnivå. Alle uttrykksformer skal tolkes og leses av personalet. For at personalet skal kunne klare dette er det bra med refleksjon rundt hver av barna på hvilken måte de uttrykker seg og hvordan en skal tolke de ulike formene. Hver enkelt av de ansatte er pliktig til å observere og tolke barnas uttrykksformer. Det blir brukt refleksjon for å kunne se på barnas uttrykksformer. Dette gir trygghet og en felles forståelse hos personalet. Barna her ulik måte å uttrykke seg på ut fra alder og utvikling. Alle uttrykksformer skal ha like mye å si i barnehagehverdagen det la seg være gester og mimikk som verbalt språk. Personalet

reflekterer over dette på basemøter og i hverdagen slik at de kan konferere med hverandre når noe er uklart og de kan komme frem til en forståelse av det enkelte barnet.

En av barnehagene sier at det har vært jobbet mye med holdningsendring blant personalet. Her har det vært motivasjon for å lære noe nytt og personlig utvikling som har vært drivkraften for personalet. Som Gotvassli skriver i sin bok er det i dagens samfunn er det andre drivkrefter nå en det var før for å skape motivasjon hos det enkelte menneske. Jeg ser det slik at barnehagene jeg har besøkt setter av tid til diskusjon og refleksjon her kan alle komme med sine synspunkter. Dette kan føre til motivasjon og at alle kan bidra med sin kunnskap inn i fellesskapet. Da får alle bidra og komme med spørsmål og tanker rundt temaet. Dette kan gjøres i en gruppe med de ansatte på en avdeling på ett avdelingsmøte eller i større grupper som personalemøter.

Det har vært mye fokus på hvordan de skal bruke barns medvirkning og ta tak i dette og barnehagene er kommet frem til like måter og bruke dette på. Det er at de skal ta tak i her- og nå situasjonene. Som Bae skriver om skal barnet være i fokus og la dem være selvstendige individer som er likeverdig aktører og subjekter som de voksne, og de skal bli tatt på alvor. Førskolelærerne i barnehagene har tatt tak i akkurat dette og reflektert over det sammen med personalgruppen slik at de har en forståelse på at dette er viktig og at det gir mening for jobben som ansatt i barnehagen. I en mellom periode kan det være lurt å la de ansatte få lest litt om temaet slik at alle har litt ny kunnskap å bidra med i en refleksjon videre om temaet. Det å få ny kunnskap kan skape motivasjon for det gir selvutvikling for den enkelte og slik Gotvassli skriver i sin bok er det viktig med selvutvikling selvbestemmelse, mening og verdighet for å skape motivasjon hos mennesket.

7.0 Avslutning

Hvordan jobber førskolelæreren med personalgruppa for at barns medvirkning skal være tilstede i barnehagehverdagen?

Ved at jeg har brukt teori og kvalitative intervju av førskolelærere i ulike posisjoner i barnehagen har jeg sett på hva som gjøres og kan gjøres i en barnehage for at barns

medvirking skal være til stede i barnehagehverdagen. Det er ulike måter å gjøre dette på men det som er brukt i de barnehagene jeg har vært i er mye snakk, samtaler, refleksjoner, diskusjoner i felleskap, og to- og to. De ansatte har selv ansvar for å oppdatere seg selv på tema som skal brukes i barnehagen og det er viktig at de gjør dette. Skal det bli gjort må de motiveres til å utvikle seg selv ved at det gjøres interessant fra ledernes side. Det jeg ser er viktig er at det er tydelige leder som tar tak i dette og lar de ansatte delta og være med på å jobbe med tema og ikke at det bare er lederne som skal styre hele utviklingen av forståelsen av barns medvirkning. For meg ser det ut for at det ikke er fokus på å se på hva som står i rammeplan selv om den skal brukes i følge lov om barnehage. Hvis en skal kunne utøve barns medvirkning er det lett å kunne bruke rammeplan for barnehage og temaheftet som Berit Bae m.fl. har utarbeidet. Dette er ett hefte som jeg har hatt mye nytte av å lese i til denne oppgaven. Det har gitt meg en forståelse på hva barns medvirkning innebærer og hvor viktig det er at det blir tatt på alvor. Assistentene har 1 time med lesetid i uken som ikke alltid blir brukt. Dette er synd for her kunne lederne lagt noen føringer for hvordan de kunne jobbet og latt det bli en motivasjon for hver enkelt å prøve å få gjennomført denne tiden og se behovet. Det er da viktig med refleksjon i felleskap i ettertid så personalet kan komme med sine erfaringer og kunnskap til de andre og de kan dele på den kunnskapen som er der. Alle ville da følt seg verdige parter og kunne bidra med sitt. Har ikke personalet satt seg inn stoffet på forhand så har de heller ikke noe å bidra med.

Denne oppgaven har gitt meg ett nytt syn på hvor viktig det er med motivasjon og tydelige ledere for at det skal bli gjennomført utvikling i personalgruppen. Jeg ser at det er ikke like mye fokus på dette i begge barnehagene og det er da ulikt fokus fra styrerne. Der styreren ikke har så mye fokus på temaet og krever at det skal blir gjennomført noe er det mindre fokus hos pedagogiske lederen. Der det er mye fokus fra styrer er det mer fokus hos pedagogisk leder. Dette speiler seg nok videre nedover til assistentene også. Så når jeg er ferdig som førskolelærer blir det viktig å ta tak i temaer selv om ikke styrer er opptatt av det slik at den barnegruppen jeg jobber sammen med skal få mulighet til å medvirke på best mulig måte. Det som blir viktig da ser jeg er at alle i personalgruppa får delta og gi tilbakemelding på hvordan det kan jobbes med barnas medvirkning i forhold til personlig utvikling. Det jeg ser er at det er en unnskyldning i den ene barnehagen at tiden ikke strekker til, men da tenker jeg at det er planlegging og organisering av dagen som må gjøres noe med slik at alle har lik mulighet til å delta og få satt seg inn i temaet om barns medvirkning. Det vil

1 si at planlegging og organisering fra leders side må være god for at dette skal fungere og alle skal kunne delta og bidra for å få jobbet med barns medvirkning.

Litteraturliste

Bae, B. Brit J. Eide, Nina Winger og Aud Eli Kristoffersen. (2006) *Temahefte om barns medvirkning*, Oslo: kunnskapsdepartementet,

Dalland, O. (2007) *Metode og oppgave skriving for studenter (4.utgave)*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Gotvassli, K-Å. (2004) *Et kompetent barnehagepersonale om personal- og kompetanseutvikling i barnehagen, (2. utgave)* Kristiansand: Høyskoleforlaget AS

Kjørholdt, A.T, (2010) *Barn som samfunnsborgere – til barnets beste?* Oslo: Universitetsforlaget AS

Kunnskapsdepartementet, (2006) *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Akademika AS.

Nordli, W og B.M.S. Thormodsæter (2010). *Tilstedeværende voksne – medvirkende barn endringsarbeid i barnehagen (1. utgave)* Kristiansand: Høyskoleforlaget AS

Strindbu, A. (2011) *Barnets deltakelse, hverdagslige og vanskelige beslutninger*, Oslo: Universitetsforlaget

Internett

Internett 1: http://www.regjeringen.no/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf (21.10.11 kl. 17.50)

Internett 2: <http://lovdata.no/all/hl-20050617-064.html> (30.10.11 kl. 12.40)

Internett 3: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/tema/barnehager/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser.html?id=440489> (11.11.11 kl. 18.00)

Vedlegg 1

Intervjuguide for fagoppgave 2011

Tema: barns medvirkning

Problemstilling: Hvordan jobber førskolelæreren med personalgruppa for at barns medvirkning skal være tilstede i barnehagehverdagen?

1. Hva legger du i begrepet barns medvirkning?
2. Hvordan brukes rammeplan i personalgruppen til å belyse barns medvirkning?
3. Hvordan er temaheftet om barns medvirkning blitt brukt og brukes for å få personalet til å fokusere og forstå barns medvirkning?
4. Hvordan bruker dere refleksjon som metode for å kunne forstå barns forskjellige uttrykksformer?
5. På hvilken måte motiveres personalet til å fokusere på barns medvirkning?
6. Når blir det jobbet med barns medvirkning i personal gruppa og på hvilken måte?

Vedlegg 2

Presentasjonsbrev til barnehagene

Forespørsel om intervju av pedagogiske leder og styrer i forbindelse med fagoppgave

Jeg heter og er siste års førskolelærerstudent ved Høgskolen i Nesna. I siste studieår skal vi skrive en fagoppgave i pedagogikk som del av avsluttende eksamen i faget. Vi står fritt til å velge problemstilling under temaet ”den profesjonelle førskolelærer” og jeg har valgt å ha fokus på barns medvirkning. Min problemstilling: Hvordan jobber førskolelæreren med personalgruppa for at barns medvirkning skal være tilstede i barnehagehverdagen?

Dette ønsker jeg å undersøke litt nærmere fordi det er ett tema som er aktuelt. Oppgaven skal være et selvstendig arbeid, men jeg har Signe Agnete Hansen, Høgskolen i Nesna (sah@hinesna.no) som veileder. Selve undersøkelsen (intervjuguide) skal godkjennes av veileder før undersøkelsene gjennomføres.

Jeg ønsker å bruke intervju som metode. Intervjuene vil ha en varighet på ca 30 min. Jeg håper det er mulig å få gjort intervju med styrer og en pedagogisk leder i barnehagen. Intervjuene ønsker jeg å ha med en og en. I forhold til informasjonen jeg får hos dere så kommer jeg til å anonymisere informasjon. Informasjonen skal kun brukes til å besvare problemstillingen i fagoppgaven min. Når fagoppgaven er godkjent så vil jeg slette alt av intervjumateriale.

Fagoppgaven skal leveres 22. november i form av en rapport som skal inn til godkjenning. Det er også ett muntlig framlegg som skal gjøres av meg i ettertid på høgskolen i Nesna for medstudenter, faglærer og intern sensor

Jeg har vært i kontakt med dere tidligere og jeg ser frem til å komme inn å intervju dere. Håper på å kunne avtale tid i løpet av uke 40 slik at jeg kan komme i gang med intervjuene i uke 41.

Min kontakt informasjon er:

Mail:.....

Tlf:

Høgskolen i Nesna.....

Dato.....

Egen underskrift.....